

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 14 6 2021

A1.

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο πρώτος νέος προβάλλει την αναγκαιότητα ένταξης του επαγγελματικού προσανατολισμού στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, επειδή η απουσία του οδηγεί στην επιλογή συγκεκριμένων επαγγελμάτων και κατ' επέκταση στην αύξηση της ανεργίας. Η δεύτερη μαθήτρια εκτιμά πως η οικονομική δυσχέρεια της χώρας σήμερα περιορίζει την επαγγελματική πρόοδο των νέων και η συναισθηματική πίεση τους φέρνει αντιμέτωπους με το δίλημμα του συμβιβασμού με κατώτερες εργασιακές θέσεις ή της μετανάστευσης.

- B1.**
- α. Σωστό
  - β. Σωστό
  - γ. Λάθος
  - δ. Σωστό
  - ε. Λάθος

B2. α) Κυριολεκτικός τίτλος: «Απόψεις νέων για το εργασιακό τους μέλλον»

Μεταφορικός τίτλος: «Το εργασιακό μέλλον: ένας γρίφος για τους νέους»

β) Στο κείμενο 1 χρησιμοποιούνται στατιστικά στοιχεία από έρευνα του Pew Research Center στις παραγράφους 2 και 3 (Σε έρευνα... υψηλότερη ποιότητα ζωής»). Ο συγγραφέας μέσω των στατιστικών στοιχείων που αποτελούν τεκμήριο, άρα μέσο επίκλησης στη λογική, επιδιώκει να αποδείξει τη θέση του για τον περιορισμό των προσδοκιών των νέων για το μέλλον τους. Έτσι, επιτυγχάνει να πείσει και να προβληματίσει τον αναγνώστη. Αποδεικνύεται τέλος, η γνώση του κειμενογράφου σχετικά με τις πηγές επί του αντικειμένου.

Στο κείμενο 2, που στην ολότητά του παρουσιάζει απόψεις νέων ανθρώπων σχετικά με το επαγγελματικό τους μέλλον, η γράφουσα προβλέπει στην αμεσότητα με τον δέκτη, να κεντρίσει το ενδιαφέρον του, να παρουσιάσει το στοιχείο της προσωπικής μαρτυρίας και με τον τρόπο αυτόν να τον πείσει. Παράλληλα, παρουσιάζοντας έτσι, με ευθύ λόγο, τις σκέψεις των νέων αυξάνει την αξιοπιστία της.

- B3.** Η συντάκτρια του κειμένου 1 στην τελευταία παράγραφο μέσω γλωσσικών επιλογών επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/αναγνώστριες. Αρχικά, με τη χρήση του πρώτου πληθυντικού προσώπου («δεν μας επιτρέπει», «Σωρεύουμε», «Επιμένουμε») εντάσσει τον εαυτό της στο σύνολο των ανθρώπων που οραματίζονται το μέλλον τους. Αντίστοιχα, επιδιώκει να συμπεριλάβει και τον δέκτη στο ίδιο σύνολο, περνά άμεσα το μήνυμά της που είναι η αισιοδοξία για το μέλλον και τελικά πείθει. Επιπρόσθετα, η χρήση μεταφορικού λόγου («από αδιαπέραστο πέπλο», «ανάσα της προσμονής» κ.α.) ευαισθητοποιεί τον δέκτη, καθώς μεταφέρονται οι υποκειμενικές της κρίσεις, το συναίσθημά της και η θετική της οπτική για το μέλλον. Τέλος, η επιλογή της να κλείσει το κείμενο με μια ρητορική ερώτηση («Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;») προσδίδει αμεσότητα, ζωντάνια και οικειότητα στον λόγο της και μέσω της ισχυρής απόφασης επιτυγχάνεται το στοιχείο έμφασης σε όσα πιστεύει. Καταληκτικά, πείθει και προτείνει τον προβληματισμό της μεταφέροντάς τον στον αναγνώστη. [Εναλλακτικά μπορεί να επισημανθεί η αντίθεση («από αδιαπέραστο πέπλο... προσδοκιών»), το ασύνδετο («Επιμένουμε στην ανάσα... χείλη μας») και η ελλειπτική σύνταξη («Σωρεύουμε... επιμένουμε»)].

Γ. ΘΕΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ο Νίκος Γκάτσος στο ποίημά του παρουσιάζει μια ομάδα παιδιών που βιώνοντας την ευτυχία σε έναν ονειρικό κόσμο απογοητεύονται, όταν συνειδητοποιούν την αλήθεια του πραγματικού κόσμου. Αρχικά, με μία αλληγορία, ήδη από την πρώτη στροφή («Στον Σείριο υπάρχουν παιδιά»), ο ποιητής δημιουργεί έναν ονειρικό κόσμο με πρωταγωνιστές μια παρέα παιδιών που βιώνουν την απόλυτη ευτυχία. Η συναισθηματική τους όμως, κατάσταση μεταβάλλεται, όταν παρατηρώντας τον ουρανό βλέπουν για πρώτη φορά τη γη, όπως αποτυπώνεται και από την εικόνα «τις νύχτες που κοιτούν τον ουρανό» και μέσω του συμβολικού ρόλου του δασκάλου περνούν από την άγνοια στη γνώση σχετικά με τη ζοφερή κατάσταση του υπαρκτικού κόσμου. Ο τελευταίος δηλώνεται μέσω της μεταφοράς ως «αρρώστια και πληγή» στον οποίο γίνονται αγώνες για την αλλαγή προς ένα καλύτερο μέλλον («τραγούδια λένε, κεντάνε με σύνθημα τοίχους»). Γι' αυτό και η συνειδητοποίηση εκ μέρους των παιδιών του δράματος που βιώνει ο άνθρωπος έχει τρομερές επιπτώσεις στην ψυχολογία τους, το οποίο τονίζεται από την αντίθεση μεταξύ της πρώτης και τελευταίας στροφής («ποτέ δε βάλαν έγνοια στην καρδιά» και «βάλαν... μια έγνοια στη μικρούλα της καρδιά»).

Κατά τη γνώμη μου, αν ζούσα σε έναν ονειρικό κόσμο, όπως οι ήρωες του ποιήματος, θα ήμουν δυσαρεστημένος, καθώς δεν θα γνώριζα την αλήθεια που πολλές φορές πληγώνει τις ψυχές των ανθρώπων και που χρειάζεται αγώνες για την κατάκτηση της ευτυχίας.

Δ.

ΑΡΘΡΟ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΚΑΙ ΑΝ ΕΙΝΑΙ Η ΕΡΩΤΗΣΗ

ΑΦΟΡΜΗΣΗ: Τα δημοσιευμένα κείμενα προκαλούν προβληματισμούς ειδικά σε εμάς τους εφήβους.

ΘΕΣΗ: Οι προβληματισμοί αυτοί γεννούν την ανάγκη εξοπλισμού της γενιάς μας τόσο με πνευματικά, ψυχικά εφόδια όσο και με πρακτικές δεξιότητες για την αντιμετώπιση των δυσχερειών ώστε να αποφύγουμε ένα δυστοπικό μέλλον.

Έχω τη γνώμη ότι εμείς οι νέοι χρειαζόμαστε ένα σημείο αναφοράς για να μην παρασυρθούμε από το ρεύμα των καιρών και αυτό το σημείο δεν μπορεί να είναι άλλο από την πίστη στον ίδιο τον άνθρωπο και τις αξίες του. Η ηθική πυξίδα της εποχής μας είναι οι ανθρωπιστικές αξίες όπως η ελευθερία, η ισότητα και κυρίως η αλληλεγγύη. Στις βάσεις αυτές θα στηριχτούν τα θεμέλια μιας οικουμενικής συνείδησης που θα συμπεριλαμβάνει την ανθρώπινη παρουσία αλλά και το περιβάλλον στο οποίο επιβιώνει. Η γενιά μας, ωστόσο, διαθέτει και πρακτικά εφόδια για την εκπλήρωση αυτού του στόχου. Αναφέρομαι στις ευκολίες που μας προσφέρει η τεχνολογία αλλά και οι γνώσεις που, πλέον, καθίστανται προσιτές σε ευρύτερα σύνολα. Αρκεί να συνοδεύονται από την κριτική σκέψη που είναι το θεμέλιο για την καταπολέμηση της προπαγάνδας, του φανατισμού και του ρατσισμού.

Ωστόσο ο θεωρητικός εξοπλισμός δεν αρκεί. Η εποχή μας απαιτεί πράξεις, δράσεις, πρωτοβουλίες. Η έμφυτη μαχητικότητα και ενεργητικότητα των νέων θα μπορούσε να διοχετευτεί σε νέες μορφές παρέμβασης στα κοινά με τις οποίες οι μελλοντικοί ενεργοί πολίτες θα εκδηλώνουν το δημοκρατικό και ακτιβιστικό τους πνεύμα. Οι νεανικές οργανώσεις, διαμαρτυρίες και συλλογικές κινητοποιήσεις είναι ήδη παρούσες και επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Η συμμετοχή στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες είναι υποχρεωτική διέξοδος για τη γενιά μας. Η τεχνολογία πολλαπλασιάζει τις δυνατότητες συμμετοχής, διαλόγου και μας βοηθά να επινοήσουμε νέους τρόπους έκφρασης της κοινής γνώμης, για παράδειγμα μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα που ενοποιούν τον παγκόσμιο χώρο και δρουν άμεσα και ακηδεμόνευτα.

Εθελοντικές δράσεις και εκστρατείες στηρίζουν αυτό που αποκαλούμε «κοινωνία των πολιτών». Ανανεώνουν τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Επιλογικά αυτό που πιστεύω ότι θα μας προσφέρει μια διέξοδο είναι η αναγνώριση της αξίας που έχουν τα συνεργατικά ανθρώπινα δίκτυα! Ας συνειδητοποιήσουμε ότι στον αγώνα μας αυτό κανένας δεν είναι μόνος του. Πάντοτε οι ομάδες είναι ισχυρότερες από τις μονάδες και σε πείσμα των διασπαστικών τάσεων που εκπορεύονται από συμφέροντα και επιδιώκουν την υποβάθμιση του ανθρώπου σε ασήμαντη και απομονωμένη ύπαρξη, η γενιά μας οφείλει να εκμεταλλευτεί αυτό που η ιστορία μας έχει διδάξει: τη συλλογική δράση. Δεν λησμονούμε, άλλωστε, ότι «ο άνθρωπος είναι η απάντηση οποιαδήποτε κι αν είναι η ερώτηση»

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Τα θέματα ήταν προσιτά. Δεν διαπιστώθηκαν αμφιγνώμιες ως προς τις απαντήσεις τους.

ΤΟΜΕΑΣ Ν. ΓΛΩΣΣΑΣ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Β. ΜΑΓΟΥΛΑΣ

Α. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Γ. ΚΑΨΑΛΗΣ

Κ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ν. ΚΟΛΙΑΣ

Ν. ΜΑΝΟΥΡΑ

Ο. ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Ηρώων Πολυτεχνείου 8, Πλατεία Αγ. Παρασκευής, Τ: 210 6000682
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ: Εθνικής Αντιστάσεως 1, Πλατεία Δημοκρατίας, Τ: 210 3648109
ΓΛΥΚΑ ΝΕΡΑ: Λ. Λαυρίου & Χρυσανθέμων 3, 153 54, Τ: 210 6658218
ΓΛΥΦΑΔΑ: Αλ. Παναγούλη 52, Τ: 210 8941040
ΠΑΛΛΗΝΗ: Λ. Μαραθώνος 110 & Παλλάδος Αθηνάς 36, Τ: 210 6034215

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΕΕ

A1. Ο πρώτος τελειόφοιτος υποστηρίζει ότι:

- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι αναγκαίος στην εκπαίδευση
- η ελλιπής παροχή του οδηγεί τους νέους στην προτίμηση δημοφιλών επαγγέλμάτων, στον παραγκωνισμό ή κορεσμό άλλων και στην ανεργία

Η δεύτερη τελειόφοιτος πιστεύει πως:

- η ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα δημιουργούν ματαιώσεις
- οι παθογένειες της αγοράς εργασίας οδηγούν σε επαγγελματικούς συμβιβασμούς αλλά και σε φυγή από τη χώρα.

- B1.**
- α. Σωστό
  - β. Σωστό
  - γ. Λάθος
  - δ. Σωστό
  - ε. Λάθος

B2. α) Κυριολεκτικός τίτλος (ενδεικτικά): Οι επιδιώξεις και οι προβληματισμοί των νέων
Μεταφορικός τίτλος (ενδεικτικά): Όνειρα και εφιάλτες

β) Με τη χρήση στατιστικών:

- ενισχύεται η αξιοπιστία, η εγκυρότητα των λεγομένων της συντάκτριας
- ενισχύεται η πειστικότητα-αδιαμφισβήτητο στοιχείο
- τεκμηριώνονται και ενισχύονται οι προβλέψεις για την κυριαρχία της τεχνολογίας

Με την εκτεταμένη χρήση μαρτυριών:

- αποδίδονται αυτούσια τα λόγια των τελειοφοίτων
- προσδίδεται ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο
- εύληπτος λόγος
- ενίσχυση βιωματικότητας/οικειότητας...

B3. α' πληθυντικό πρόσωπο («να φανταστούμε»)

- γέφυρα επικοινωνίας πομπό-δέκτη
- καθολικότητα
- αίσθημα συλλογικής ευθύνης

Μεταφορική χρήση του λόγου

- αδιαπέραστο μέλλον
- πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών
- μελλοντικά ερείπια

- ανάσα προσμονής
- τον αέρα της απαντοχής
- * Εξηγούμε τη λειτουργία μιας μεταφοράς

Ρητορικό ερώτημα («Άλλωστε...κάνουμε;»)

- ισχυρό επικοινωνιακό μέσο
- ισοδυναμεί με ισχυρή άρνηση
- προσελκύει την προσοχή του αναγνώστη και τον προβληματίζει
- ζωντάνια, παραστατικότητα, συναισθηματική φόρτιση του αναγνώστη

Γ1. Πιθανή απάντηση στο ερώτημα:

(Υποθέτω/εικάζω ότι) τα παιδιά στον Σείριο δάκρυσαν και τους προκλήθηκαν έντονα συναισθήματα λόγω της αντιπαραβολής/ αντίθεσης μεταξύ της ζωής στον Σείριο και στη Γη.

Σείριος	Γη
<ul style="list-style-type: none"> • ποτέ δε βάλαν έγνοια 	<ul style="list-style-type: none"> • από μακριά: έν αστρο σα φτερό θαλασσινό, καράβι μακρινό
<ul style="list-style-type: none"> • δεν είδανε πολέμους και θανάτους 	<ul style="list-style-type: none"> • από τον δάσκαλο - αρρώστια και πληγή - τραγούδια λένε, γράφουν στίχους - ακούραστοι του ονείρου κυνηγοί - κεντάνε με συναισθήματα τους τοίχους
<ul style="list-style-type: none"> • γαλάζια ποδιά • τις Κυριακές τα γιορτινά τους 	
<p>Ζωή ασφαλής, ανέμελη και σταθερή, αλλά ίσως όχι τόσο ενδιαφέρουσα</p>	<p>Ζωή γεμάτη εντάσεις (προβληματική αλλά και ενδιαφέρουσα-ζωντανή)</p>

Ενδεικτικοί κειμενικοί δείκτες:

- το σχήμα του κύκλου και αντίθεση (« ποτέ δε βάλαν έγνοια...και βάλαν από 'κείνη τη βραδιά μian έγνοια»)
- παρομοιώσεις: « σα φτερό θαλασσινό» « τους φαίνεται καράβι μακρινό»: η γοητεία της Γης
- μεταφορά: «του σύμπαντος αρρώστια και πληγή»: μπορεί να δηλώνουν πως είναι η ζωή τους σε έναν κόσμο ασφαλή και προστατευμένο, σε αντίθεση με έναν πλανήτη γεμάτο ποίηση, ένταση και όνειρα.
- μεταφορές :« ακούραστοι... κυνηγοί », «κεντάνε τους τοίχους»
- συσσώρευση ρημάτων :« λένε », «γράφουν », « κεντάνε » :δράση και ενεργητικότητα

Προσωπική ανταπόκριση :

Οποιαδήποτε απάντηση στο ερώτημα, αν είναι ικανοποιημένοι /ες ή δυσαρεστημένοι /ες με τη ζωή τους στον Σείριο, είναι αποδεκτή, αρκεί να τεκμηριωθεί κατάλληλα και επαρκώς.

Δ.

Επικοινωνιακό Πλαίσιο:

- Είδος κειμένου: άρθρο σε ιστοσελίδα
  - Πομπός: μαθητής / μαθήτρια
  - Αποδέκτες: νέοι / νέες
  - Οι μαθητές θα πρέπει να λάβουν υπόψη τα δοθέντα κείμενα ως προς το πρώτο ερώτημα.
- Προσοχή: μας ενδιαφέρει η οργάνωση της επιχειρηματολογίας και όχι το πλήθος των ιδεών. Θα μπορούσαν λοιπόν οι μαθητές /μαθήτριες να προτείνουν:

A

- Ανεκτικότητα, διάλογος, συνεργασία, διαπολιτισμική κατανόηση, επιχειρηματολογία, διαλλακτικότητα (κοινωνικές και φυλετικές ανισότητες, ρητορική μίσους, κοινωνική πόλωση)
- Καλλιέργεια και αξιοποίηση ψηφιακών και άλλων δεξιοτήτων
- Ευρυμάθεια
- Κριτική ικανότητα, ορθολογισμός, γνώση δικαιωμάτων και πολύπλευρη ενημέρωση (ανεξέλεγκτη παραπληροφόρηση, ψηφιακή προπαγάνδα, απουσία ορθολογισμού)
- Υπευθυνότητα, ανταγωνιστικότητα (μαζική επιτήρηση, ανελευθερίες, αυταρχισμός)
- Δια βίου μάθηση, μαθαίνω πώς να μαθαίνω (απώλεια θέσεων εργασίας)
- Αυτογνωσία και συναισθηματική καλλιέργεια (ψυχική υγεία)

B

- Συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα
- Εθελοντισμός
- Συλλογικές διεκδικήσεις, συμμετοχή στα κοινά
- Συμμετοχή σε εκστρατείες / καμπάνιες
- Καινοτομία, επινοητικότητα
- Ευσυνειδησία στην άσκηση του έργου

Αξιολογούνται θετικά : η ποικιλία των ιδεών και, κυρίως η επαρκής τεκμηρίωση.